

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Spreuken 1:26 is het vervolg op Spreuken 1:24-25 en behoort tot de reactie van Christus als de Opperste Wijsheid op Zijn roepstem tot Zijn hoorders. Op hun gebleken ongehoorzaamheid volgen Zijn oordelen. Zoals bekend volgen "Uitleg" en "Toepassing" van dit vers bij de exegese van Spreuken 1:33.

Spreuken 1:26. Zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer Uw vreeze komt.

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Wij wijzen in dit verband slechts op het chiasme, waarbij onze tekst correspondeert met Spreuken 1:28 (zie pag. 387 bij de exegese op Spreuken 1:20). Immers, dwaze lieden gaan roepen tot de Opperste Wijsheid en Christus zoeken wanneer het te laat is.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen twee Bijbelplaatsen naar onze tekst. We geven ze hier onder in volgorde weer.
Job 39:25. *'Het graaft in den grond, en het is vrolijk in zijn kracht; en trekt uit, den geharnaste tegemoet'.*

Spreuken 10:24. *'De vreeze des goddelozen, die zal hem overkomen; maar de begeerte der rechtvaardigen zal God geven'.*

We hebben de volgende opmerkingen:

1. God heeft macht ook over de meest wilde dieren. Ze storen zich er echter niet aan. Ze lachen erom. Zo doen dwazen en goddelozen. Ze lachen op weg naar hun verderf en doen alsof er geen God is (zie Psalm 14:1 en 53:2).

2. Er is een vreselijk lachen en spotten van God, wanneer de angst voor het komende gericht en oordeel van God de goddeloze bij de keel grijpt, maar er is bij voortgaande verharding geen ontkomen aan. Daartegenover zal God het om Christus' wil goed maken met hen, die uit genade op Hem vertrouwen. Zij smeken Hem niet te vergeefs. Op het gebed geeft Hij uitkomst.

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

גַּם־אֲנִי בְּאִי־דַכְּכֶם אֶשְׂקֶה אֶלְעֵג בְּבֵן פַּחֲדֵכֶם:

Transcriptie

gam-'an'iy b'ee'ydk'em 'eschaaq 'ej'ag b'eb'oo' p'achd'ek'em:

Werkvertaling

Zal Ik ook lachen om ulieder ongeluk, zal Ik spotten bij het komen van ulieder siddering

Septuaginta

τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑμετέρα ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι καταχαροῦμαι δὲ ἠνίκα ἂν ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος

Transcriptie

toigaroun kagoo tē 'umeterai apooleiai epigelasomai kataxagoumai de 'hnikā an erxhtai 'umin olethros

Vertaling

Om die reden zal ook Ik over ulieder verwoesting instemmend lachen en juichen over verderf wanneer dat over ulieden komt

Vulgata

ego quoque in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis quod timebatis advenerit

Vertaling

Zo zal Ik ook lachen in ulieder vernietiging en spotten wanneer ulieder verschrikking over ulieden zal komen

Franse vert.

à mon tour je rirai de votre malheur, je me moquerai quand l'épouvante viendra sur vous.

Vertaling

Op Mijn beurt zal Ik lachen over ulieder ongeluk, Ik zal spotten wanneer de ontzetting over ulieden zal komen.

Duitse vert.

so will ich auch lachen in eurem Unfall und euer spotten, wenn da kommt, das ihr fürchtet,

Vertaling	Zo zal Ik ook lachen in ulieder ongeluk en ulieden bespotten wanneer dat komt, dat ulieden vreest,
Engelse KJV	also will I laugh at your calamity; I will mock when your fear cometh;
Vertaling	Zo zal Ik lachen over uw ongeluk; ik zal spotten wanneer uw vrees komt;
American SV	also will I laugh at your calamity; I will mock when your fear cometh;
Vertaling	Zo zal Ik lachen over uw ongeluk; ik zal spotten wanneer uw vrees komt;
Geneva Bible	I will also laugh at your destruction, and mocke, when your feare commeth.
Vertaling	Zo zal Ik ook lachen bij uw verwoesting, en spotten wanneer uw vrees komt.
Statenvertaling	Zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vreeze komt.
Herziene SV	daarom zal Ik ook lachen om uw ondergang, u bespotten wanneer uw angst komt,
Nieuwe Vert.	daarom zal ik ook lachen om uw verderf; ik zal spotten, wanneer uw verschrikking komen zal.
Leidse vertaling	zal ik ook lachen bij uw ondergang, spotten wanneer uw verschrikking komt.
Nw. Bijbelvert.	Daarom lach ik om je ongeluk, schater ik het uit om je ellende
Het Boek	Daarom zal ik lachen wanneer u valt en de spot met u drijven, als u in het nauw zit.
Naardense BV	zal ik op mijn beurt lachen om uw verderf,-zal ik schertsen wanneer uw verschrikking komt,
Willibrord vert.	daarom zal ik bij uw ramspoed lachen, zal ik spotten, wanneer de schrik u overvalt.

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. Het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica geeft geen aanleiding tot wijzigingen, zodat de Masoretische tekst vaststaat.

2. De Septuaginta legt in haar weergave verband tussen het hardnekkig verzet van ongelovigen tegen de oproep, het vermaan en de bestraffing van Christus als de Opperste Wijsheid aan hun adres door het woord *τοὺς ἀποροῦν*. Overigens doen dat alle vertalingen op hun manier.

3. De Vulgata, Franse, Duitse en de drie Engelse vertalingen (King James Version, American Standard Version, Geneva Bible) geven in de weergave van onze tekst aan de ene kant blijk van het verschrikkelijke van het ongelovige verzet tegen Christus maar aan de andere kant ook van de rechtvaardige reactie van Hem tegen hen, welke reactie in onze oren misschien wel hard klinkt maar wel volkomen verdiend is.

4. Eigenlijk sluiten de acht Nederlandse vertalingen (Statenvertaling, Herziene Statenvertaling, Nieuwe Vertaling, Leidse Vertaling, Nieuwe Bijbelvertaling, Het Boek, Naardense Bijbelvertaling, Willibrord Vertaling) zich bij bovenstaande op hun eigen wijze, soms heel sterk maar soms ook vervlakkend zwak, aan.

Tenslotte laten alle vertalingen in hun weergave op hun manier uitkomen dat dit lachen van Christus over het verderf van ongelovigen als reactie op Zijn bestraffing volkomen terecht is.

WOORDSTUDIE VAN- In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst en de transcriptie met hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

גַּם־אֲנִי

De eerste consonant is ג, Gimel. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene voor een scherpe uitspraak van de consonant. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een korte a-klank. De tweede consonant is מ, Mem. Het volgende schriftteken is Maqqef, dat de twee woorden aan elkaar verbindt tot één woord. De derde consonant is א, Aleph. Het schriftteken onder deze consonant is Chatef Patach, een a-klank. De vierde consonant is נ, Nun. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De vijfde consonant is י, Yod. De transcriptie is *g^am-’aⁿi^y*. De betekenis is “ook Ik”, want deze Ik is de Opperste Wijsheid, Jezus Christus.

Dit ene woord bestaat in wezen uit twee woorden maar is tot één woord gevormd door de zogenaamde Maqqef. Het woord גַּם is daarbij een voegwoord en betekent “ook”, “zo”. Het vol-

gende woord **אני**, is een pronomen personale separatum, of een persoonlijk voornaamwoord, dat apart staat. De vertaling is “Ook Ik” of “Zo Ik”. De betekenis van het woord **אני** is heel verschillend, maar de hoofdbetekenis is “samen”, “ook” en “zelfs”. Het zinsverband moet een en ander duidelijk maken. Het kan ook een tegenstelling zijn. Dan zou men dit woord kunnen weergeven met “Maar Ik”. Het woord **אני** komt dikwijls voor in het Bijbelboek Spreuken, o.a. in Spreuken 11:25; 13:13; 14:20; 16:7; 17:15, 26, 28; 18:3, 9; 19:2, 24; 20:10-12; 21:13; 22:6; 24:23; 25:1; 26:4; 28:9. Het woord **אני** komt ook voor in Spreuken 8:12, 14.

De Septuaginta geeft door de weergave van *τοιγαρουν* aan dat de weigering van ongelovigen om naar de oproep van de Opperste Wijsheid te luisteren de reden is waarom Deze zal lachen om hun verderf. Vandaar de vertaling: “om die reden” of “daarom”.

בְּאִי־כֶם

De eerste consonant is **ב**, Beth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene voor een scherpe uitspraak van de consonant. En het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, weergegeven door een toonloze ^e. De tweede consonant is **א**, Aleph. Het vocaalteken onder deze consonant is Tsere, een ee-klank. De derde consonant is **י**, Yod. De vierde consonant is **ד**, Daleth. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens die niet wordt uitgesproken en een gesloten lettergreep aangeeft zonder klemtoon. De vijfde consonant is **כ**, Kaf. Het vocaalteken onder deze consonant is Segol, een è-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Munah, een teken van verbinding. De zesde consonant is **מ**, Slot-Mem. De transcriptie is b^eeydk^em. De betekenis is “om ulieder ongeluk”. Andere vertalingen geven het woord weer als “verwoesting”, “vernietiging”, “verderf”, “rampspoed” en “ondergang”.

Dit woord is samengesteld uit twee onderdelen, namelijk **ב** en **אִי־כֶם**. **ב** is een Praepositie of voorzetsel en betekent in dit geval “om”. En **אִי־כֶם** is afgeleid van het Nomen **אִי**, en staat in masculinum (mannelijk), singularis (enkelvoud), status constructus (een bepaalde bezittelijke vorm en slaat in dit geval terug op ongelovigen), met suffix (achtervoegsel), tweede persoon, masculinum, pluralis (meervoud) en betekent “om ulieder ongeluk”. Dit Nomen geeft een definitief ongeluk aan en komt ook voor in Spreuken 1:27; 6:15; 13:15; 17:15; 24:22; 27:10.

De Septuaginta heeft met *απωλεια* dit woord weergegeven met “verwoesting”, “totale ruïne” en “hel”. Het is een woord dat we ook lezen in Johannes 17:12 waar Christus zegt: *‘Toen Ik met hen in de wereld was, bewaarde Ik ze in Uw Naam. Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de Schrift vervuld worde’*. En de apostel Paulus schrijft in 2 Thessalonicensen 2:3: *‘Dat u niemand verleide op enigerlei wijze; want die komt niet, tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mens der zonde, de zoon des verderfs’*. Zowel Christus als Paulus gebruiken dit woord in uiterst negatieve zin. Want we dienen er goed rekening mee te houden dat ongelovige ongehoorzaamheid en hardnekkig verzet tegen vrije genade gestraft wordt met eeuwige verlorenheid en verderf. Dat geldt ook in het Bijbelboek Spreuken. Salomo schrijft er zo ook over.

אֲשַׁחֵק

De eerste consonant is **א**, Aleph. Het vocaalteken onder deze consonant is Segol, een è-klank. De tweede consonant is **ש**, Sin. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile. De derde consonant is **ח**, Cheth. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. Het accentteken na dit vocaalteken is Atnaach als onderscheidingsteken. De vierde consonant is **ק**, Qof. De transcriptie is ^esch^{aa}q. De betekenis is “Ik zal lachen”. Het is een lachen omdat men instemt met het verderf over bozen en goddelozen.

Dit woord komt van het verbum (werkwoord) **שַׁחֵק**, s^{aa}ch^aq, en betekent “lachen”, “instemmend lachen”. Het is een qalvorm, imperfectum, eerste persoon, singularis. Het verbum komt in deze werkwoordsvorm ook voor in Spreuken 8:30-31; 26:19; 29:9; 31:25.

אֲלַעַג

De eerste consonant is **א**, Aleph. Het vocaalteken onder deze consonant is Segol, een è-klank. De tweede consonant is **ל**, Lamed. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile. De derde consonant is **ע**, Aijin. Het vocaalteken onder

deze consonant is Patach, een a-klank. De vierde consonant is ג, Gimel. De transcriptie is 'èl^{aa}q. De betekenis is "Ik zal spotten".

Dit woord komt van het verbum לַעַג, l^{aa}'aq, en betekent "spotten". Het is een qalvorm, imperfectum, eerste persoon, singularis. Het verbum komt in deze werkwoordsvorm ook voor in Spreuken 17:5; 30:17.

בָּא

De eerste consonant is ב, Beth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene voor een scherpe uitspraak van de consonant. En het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, weergegeven door een toonloze ^e. De tweede consonant is ב, Beth. Het vocaalteken boven deze consonant is Cholem, een oo-klank. Het accentteken onder deze consonant is Munah, een teken van verbinding. De derde consonant is א, Aleph. De transcriptie is b^eb^{oo}'. De betekenis is "om het komen van"

Deze woordvorm splitsen we in ב, dat is een Praepositie of voorzetsel en betekent in dit geval "om". En בא komt van het verbum בוא, bw^{oo}, uit te spreken als boo, en is een qalvorm, infinitivus (onbepaalde wijs) constructus, en betekent "komen". Het wordt weergegeven als "om het komen van". Het verbum komt in deze werkwoordsvorm, vaak in negatieve zin, ook voor in Spreuken 1:27, 18:3.

פְּחַד־כִּים:

De eerste consonant is פ, Pe. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De tweede consonant is ח, Cheth. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens die niet wordt uitgesproken. De derde consonant is ד, Daleth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene in verband met een harde uitspraak. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile die uitgesproken wordt als een toonloze ^e. De vierde consonant is כ, Kaf. Het vocaalteken onder deze consonant is Segol, een è-klank. Deze wordt gevolgd door het accentteken Silluq, die altijd aan het einde van het vers voorkomt en gevolgd wordt door het schriftteken Sof Passuq, of het Pausa-teken. De vijfde consonant is ם, Slot-Mem, waarna Sof Passuq volgt of het Pausa-teken (:) dat het einde van het vers aangeeft. De transcriptie is p^achd^ek^{em}:. De betekenis is "ulieder siddering".

Dit Nomen komt van het woord פַּחַד, p^ach^ad, dat zoveel betekent als "siddering", "beving", "vrees" en "schrik". Het staat in masculinum, singularis, status constructus, met een suffix, masculinum, tweede persoon, pluralis; weergegeven met "ulieder siddering". Het is een vrees of siddering, die Christus als de Opperste Wijsheid veroorzaakt. Dit woord komt ook voor in Spreuken 1:27; 3:24-25. Gods kinderen behoeven dus voor de nacht of voor goddelozen niet bang te zijn.

De HEERE heet ook in Genesis 31:42, 53 פַּחַד יִצְחָק, P^ach^ad l'tsch^{aa}q, de Vreeze van Izak. Met andere woorden, Izak, de zoon van Abraham, straalde tegenover anderen vrees uit, die alles te maken had met Christus. Zo is Izak derhalve een gelovige, ja, meer nog een Christgelovige!

De Septuaginta geeft met ολεθρος het woord voor "verderf" weer.

DE SCHAT AAN SCHRIFTUURLIJKE KENNIS. Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen welke behoren bij Spreuken 1:26 in volgorde van Bijbelboek van belang. Daarbij hebben we de volgende opmerkingen.

Richteren 10:14. 'Gaat henen, roept tot de goden, die gij verkoren hebt; laten die u verlossen, ter tijd uwer benauwdheid.'

Psalms 2:4. 'Die in den hemel woont, zal lachen; de HEERE zal hen bespotten.'

Psalms 37:13. 'De HEERE belacht hem, want Hij ziet, dat zijn dag komt.'

Lukas 14:24. 'Want Ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die genood waren, Mijn avondmaal smaken zal.'

1. Wanneer we deze Bijbelpassages nagaan, blijkt dat de HEERE bij hardnekkig ongelooft en verzet spot met de benauwdheid van allen die Hem tegenstaan. Dat gebeurt ook bij het volk van God. Een uitzondering vormt Richteren 10, want daar betoont de HEERE genade, indien dat volk zich bekeert.

2. Wanneer Christus in de gelijkenis van het grote avondmaal het ongelovig verzet tekent bij allen, die zich verontschuldigen om redenen die niet anders dan even zo vele smoesjes zijn en hun ongeloof maskeren, zien we hetzelfde als bij bovenstaande. Salomo sprak er al over in onze tekst waar hij Hem als de Opperste Wijsheid aan het woord laat. Ongeloof wordt door Christus streng gestraft!

UITLEG. Zie bij de exegese van vers **33**.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers **33**.